

параметрів проповіді дозволить розширити межі дослідження та поглибити аналіз вербальних засобів впливу, які є характерними для цього мовленнєвого жанру.

Література

- Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник] / Ф.С. Бацевич. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2004. – 344 с. Безугла Л.Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі : [монографія] / Л.Р. Безугла. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 332 с. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477с. Киселева Л.А. Вопросы теории речевого воздействия / Л.А. Киселева. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1978. – 160 с. Кобозева И.М. Мультимедийный словарь дискурсивных слов русского языка: проблемы и решения [Электронный ресурс] / И.М. Кобозева, Л.М. Захаров. – Режим доступа до ст. : <http://www.philol.msu.ru/~otipl/SpeechGroup/publications /2004/z-7.doc>. Кузьмина К.А. Структурные и языковые особенности проповеди как речевого жанра : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.02. „Русский язык” / К.А. Кузьмина. – СПб., 2006. – 22 с. Минкин Л.М. Языковой и речевой аспекты теории прагматики / Л.М. Минкин // Вісник Київського державного лінгвістичного університету. Серія Філологія. – 1999. – Т. 2. – № 1. – С. 6–11. Пирогова Ю.К. Имплицитная информация как средство коммуникативного воздействия и манипулирования (на материале рекламных и PR-сообщений) [Электронный ресурс] / Ю.К. Пирогова // Проблемы прикладной лингвистики. – М., 2001. – С. 209–227. – Режим доступа до ст. : http://ae-lib.org.ua/texts/pirogova_information_ru.htm. Попова Е.С. Структура манипулятивного воздействия в рекламном тексте / Е.С. Попова // Известия Уральского государственного университета. – Екатеринбург, 2002. – № 24. – С. 276–288. Почепцов Г.Г. Прагматика предложения / И.П. Иванова, В.В. Бурлакова, Г.Г. Почепцов // Теоретическая грамматика современного английского языка. – М. : Высш. школа, 1981. – С. 164–281. Серль Дж. Косвенные речевые акты / Дж. Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17. Теория речевых актов. – С. 195–222. Старикова Е.Н. Зарубежные теории речевой деятельности / Е.Н. Старикова // Язык и идеология / под ред. Ю.А. Жлуктенко. – К. : Вища школа, 1981. – С. 114–136. Шишкина Т.А. Косвенное высказывание в сверхфразовом диалогическом единстве (на материале немецкого языка) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Татьяна Альбертовна Шишкина. – М., 1984. – 166 с. Fletcher J. In him we have our being [Электронный ресурс] / John Fletcher. – 2009. – Режим доступа : <http://www.yorkminster.org/worship/minster-sermons/sermon61/in-him-we-have-our-being.html>. Fletcher J. Stilling the Storm. Mark 4. 35-41. [Электронный ресурс] / John Fletcher. – 2009. – Режим доступа : <http://www.yorkminster.org/worship/minster-sermons/sermon145/stilling-the-storm-mark-4-35-41.html>. Hall J. Michaelmas 2008 [Электронный ресурс] / John Hall. – Режим доступа : <http://www.westminster-abbey.org/worship/sermons/2008/september/michaelmas-s-2008>. Hand H.G. Easter Sunday [Электронный ресурс] / Herbert G. Hand. – 2009. – Режим доступа : http://www.faithanglican church.org/index.php?option=com_content&view=article&id=140&catid=6&Itemid=30. Jones K. Easter Day Sermon [Электронный ресурс] / Keith Jones. – 2009. – Режим доступа : <http://www.yorkminster.org/worship/minster-sermons/sermon171/easter-day-sermon.html>. Jones K. Touching the Spirit [Электронный ресурс] / Keith Jones. – 2010. – Режим доступа : <http://www.yorkminster.org/worship/minster-sermons/sermon148/touching-the-spirit.html>. Reiss R. Sermon at Matins on Sunday 28 June [Электронный ресурс] / Robert Reiss. – Режим доступа : <http://www.westminster-abbey.org/worship/sermons/2009/june/sermon-at-matins-on-sunday-28-june>. Sadock J.M. Toward a linguistic theory of speech acts / Jerrold M. Sadock. – New York : Academic Press, 1974. – 168 p. Williams R. Archbishop – 'God has shown us how to live a human life' [Электронный ресурс] / Rowan Williams. – 2009. – Режим доступа : <http://www.archbishopofcanterbury.org/2537>. Williams R. Archbishop of Canterbury's Christmas sermon at Canterbury Cathedral [Электронный ресурс] / Rowan Williams. – 2012. – Режим доступа : <http://www.archbishopofcanterbury.org/2694>. Williams R. Archbishop's Inaugural Eucharist of the 900th Anniversary celebrations of the Diocese of Ely [Электронный ресурс] / Rowan Williams. – 2009. – Режим доступа : <http://www.archbishopofcanterbury.org/2167>. Williams R. Sermon on the Occasion of the Meeting of the Anglican Consultative Council [Электронный ресурс] / Rowan Williams. – 2012. – Режим доступа : <http://www.archbishopofcanterbury.org/2393>.

УДК 811.111'42

ДУНАЄВСЬКА О.В.

(Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки)

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ НОМІНАТИВНОГО ПРОСТОРУ «ХРЕЩЕННЯ ДИТИНИ» (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО РЕЛІГІЙНОГО ДИСКУРСУ)

Дана робота присвячена аналізу лексичного матеріалу, що бере участь у омовненні типової ситуації «Хрещення дитини», що описує однойменний релігійний ритуал. Лексика, котра позначає елементи зазначеної ТС формує номінативний простір «Хрещення дитини». У статті розкриваються основні тенденції до об'єднання лексики в рамках функціонально-семантичних полів певного типу. У центрі уваги роботи знаходиться питання визначення центральної зони номінативного простору «Хрещення дитини», особливостей її лексичного укомплектування та взаємодії з іншими елементами зазначеного простору.

Ключові слова: типова ситуація, хрещення дитини, номінативний простір, функціонально-семантичне поле.

Дунаевская О. В. Центральный компонент номинативного пространства «Крещение ребёнка» (на материале англоязычного религиозного дискурса). Данная работа посвящается анализу лексического материала, который принимает участие в оформлении средствами языка типичной ситуации (ТС) «Крещение ребёнка», которая описывает одноимённый религиозный ритуал. Лексика, которая обозначает элементы упомянутой ТС формирует номинативное пространство «Крещение ребёнка». В статье также раскрываются основные тенденции к объединению лексики в рамках функционально-семантических полей определённого типа. В центре внимания работы находится вопрос определения центральной зоны номинативного пространства «Крещение ребёнка», особенностей её лексического укомплектования и взаимодействия с другими элементами указанного пространства.

Ключевые слова: типичная ситуация, крещение ребенка, номинативное пространство, функционально-семантическое поле.

Dunayevska O. V. The key component of «Infant Baptism» space of nomination (based on English religious discourse). The main issue of the article is highlighting of the analysis of the lexis that can be viewed as the verbal component of «Infant Baptism» typical situation (TS). The latest verbalizes religious ritual of Infant Baptism. The mentioned lexical component of TS creates the «Infant Baptism» space of nomination. The article also dwells upon the unities of lexis in terms of functional-semantic fields of the special type. The coping stones of the work offered are the aspect of location of central point in «Infant Baptism» space of nomination, the peculiarities of its lexical components and their collaboration with the space of nomination's other participants.

Key words: typical situation, Infant Baptism, nominative space, functional-semantic field.

Серед пріоритетних тенденцій лінгвістики знаходяться такі, котрі тяжіють до вивчення певних ситуацій шляхом розгортання та послідовного аналізу лексичних одиниць, котрі характеризують мовне оформлення зазначених ситуацій, і, сукупність яких згодом трактується як номінативний простір. Зокрема, **метою** нашої роботи є виявлення центрального компоненту номінативного простору «Хрещення дитини» в англomовному релігійному дискурсі. Одним із базових **завдань** провадження такого дослідження є аналіз сукупності лексичних одиниць омовнюючих, типову ситуацію, що утворюють номінативний простір «Хрещення дитини». Наступним завданням є опис особливостей номінативного простору «Хрещення дитини», що передбачає застосування об'єднання номінативних одиниць, котрі описані в термінах функціонально-семантичних полів (ФСП) і становлять **предмет** нашого дослідження. Дані утворення можуть бути позначені як структури, що передбачають певну послідовність компонентів, їх взаємодію та реалізацію у мовленні і становлять сегменти зазначеного простору. Одним із завдань є опис сегменту номінативного простору у формі функціонально-семантичного поля (ФСП) «ПАЦІЄНС / PATIENT», яке формує центральну зону номінативного простору «Хрещення дитини», що є **об'єктом** нашого дослідження.

За провідний принцип досліджень зазначених лексичних угруповань ми використовуємо елементи аналізу, запропонованого А. Е. Левицьким у дослідженні функціонально-семантичних полів з урахуванням функціональної сторони мовних одиниць, у якому вчений зазначає необхідність залучення функціонального елементу семантичного поля. Традиційно функціональний аспект функціонально-семантичного поля встановлюється за допомогою дослідження явища взаємодії елементів різних рівнів, що розкривається в повному обсязі у мовленні [Бондарко 1983, с. 21; Левицкий 1991, с. 19].

У рамках нашого дослідження особлива увага спрямована на дещо інші прояви функціональності. Зокрема, ми схилиємося до виокремлення функціонального аспекту функціонально-семантичного поля на основі формування лексичними одиницями певних парадигм в рамках поля їх залучення. Підставою для такого процесу є семантична роль учасників в контексті, що описує ТС «Хрещення дитини» або ними названі реалії, які становлять семантичний компонент функціонального значення [Недайнова 200, с. 56 – 57]. У такому випадку мова йде про виокремлення функціонального компоненту на основі семантичних одиниць, які виконують певну функцію в межах аналізованого функціонально-семантичного поля в рамках номінативного простору «Хрещення дитини».

Системний характер ТС «Хрещення дитини» дозволяє здійснити аналіз її номінативного простору за допомогою попереднього розподілу і подальшого аналізу її окремих секторів. Таким чином, доцільним є дослідження номінативного простору, що здійснює омовнення ТС «Хрещення дитини» через попередню фрагментацію його на певні структурні компоненти у вигляді відповідних функціонально-семантичних полів. Віднесення кожної із лексичних одиниць до виокремлених ФСП здійснюється на основі аналізу дефініцій з використанням синтезуючого підходу, що спирається на «введення єдиного загального значення лексичної одиниці на основі визначень, наведених у декількох словникових джерелах» [Борисов 2005, с. 58], це допоможе отримати більш ширший у семантичному та інформаційному плані варіант [Красавский 2001, с. 190].

Таким чином, у ході аналізу лексичного матеріалу, який використовується в омовненні ТС «Хрещення дитини», було виокремлено певні функціонально-семантичні поля. Номінативний простір «Хрещення дитини» як особливе утворення з унікальними рисами його структурних елементів об'єднує контурні й дифузні функціонально-семантичні поля. Особлива увага нашого

дослідження охоплює саме контурні ФСП «АГЕНТ / AGENT» та «ПАЦІЄНС / PATIENT», котрі демонструють певну щільність у структурі, наявність контурів або кордонів завдяки константному, приналежному лише цим структурам статусу матричних елементів. Матричними елементами ми схильні вважати ті компоненти номінативного простору «Хрещення дитини», котрі здатні поляризувати відповідні їм лексичні одиниці різної частиномовної приналежності, формуючи окремий тематичний сектор.

У ході аналізу ролі учасників ТС «Хрещення дитини», було виявлено, що центральну позицію відносно інших учасників займає «Пацієнс / Patient» у його двох іпостасях «Кандидат на хрещення / Candidate» та «Член конфесії / Member» [Дунаєвська 2013, с. 116 – 117]. Проектуючи такий розподіл на площину номінативного простору, можна спостерігати його вплив на розташування елементів номінативного простору «Хрещення дитини». Окрім того, ТС «Хрещення дитини» розгортається в три етапи, які відповідають трьом рівням розміщення лексичних одиниць однойменного номінативного простору, що також дає підстави для порівняного розміщення номінативного матеріалу, що омовнює даних учасників зазначеної ТС у вигляді контурного ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT».

ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT» є дворівневим утворенням, оскільки поєднує два номінативні сегменти, які характеризуються як мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» і мікро ФСП «Член конфесії / Member». Відповідно, організація номінативних одиниць в рамках ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT» відбувається за допомогою двох типів взаємодії елементів вищезазначених полів. Перший тип демонструє взаємодію учасників ТС «Хрещення дитини». Відповідно, в межах мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» об'єднуються номінації на позначення взаємодії, яка відбувається з використання певних засобів і є односторонньою, а саме, агенти ФСП «АГЕНТ / AGENT» діють на пацієнса, де вербалізація дій пацієнса набуває пасивного значення. У другому випадку в межах ФСП «Член конфесії / Member» об'єднані номінації на позначення самостійних дій пацієнса, які виконуються останнім за допомогою певних засобів і без них. Тобто ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT» інтерпретується у двох вимірах залежно від позиції об'єкта хрещення (пацієнса). Окрім цього, пацієнс демонструє свою активну або пасивну позицію відносно різних учасників ТС «Хрещення дитини» по-різному. Пасивність пацієнса відрізняється від активного його стану спрямованістю дій актантів лише на об'єкт хрещення (кандидат на хрещення), тому останній буде пасивним відносно таких актантів як Вторинний агенс, батьки, хрещені батьки, церковна громада, що здійснюють на нього певний вплив за допомогою відповідних дій і засобів.

Даний опис в термінах номінативного простору підтверджується і разом з тим верифікується за допомогою виявлення та аналізу номінативного матеріалу ФСП «Пацієнс / Patient» шляхом дослідження його окремих номінативних зон у вигляді мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» і мікро ФСП «Член конфесії / Member».

Мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» складається з сегментів різної частиномовної приналежності. Іменниковий сектор є найчисельнішим і відповідає класичній структурі поля з ядром і периферією. У центрі ядра знаходиться лексема *candidate* (*кандидат*), яку характеризують семемами: а) *selected person*; б) *person experiencing something*; в) *a person receiving something*. Незначно віддаленою від ядра є лексема *applicant* (*анлікант*), яка відображає такі семантичні ознаки архісеми як *selected* (відібраний за певними критеріями) та *likely to receive something* (збирається отримати щось). Периферія іменникового сектору ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» налічує об'єднання лексичних одиниць, що відображають певні диференційні ознаки номінацій кандидата на хрещення: 1) лексеми, які позначають відношення до загальнолюдського роду: *person* (*особа*), *creature* (*створіння*), *human being* (*людина*); 2) лексеми, що використовуються для позначення елементів приналежності до певного першоджерела: *a God's child* (*дитя Боже*), *disciple of Christ* (*послідовник Христа*), *part of God's family* (*частина божої родини*), *godchild* (*хрещений син / хрещена дочка*), *child of believer* (*дитина віруючого*).

Дієслівна зона характеристик дій пацієнса в особі кандидата на хрещення демонструє нетиповий поділ, а саме два чітких вектори дій останнього: напрямок до Первинного агенса, що передбачає зворотню дію у відповідь та напрямок до Темних сил, який не передбачає зворотнього зв'язку. Отже, до першої групи ми схильні віднести лексичні одиниці на позначення дій активного та пасивного кандидата на хрещення відносно Первинного агенса та його зворотню реакцію, що впливає з дій пасивного кандидата на хрещення:

Активний кандидат на хрещення: *to begin (починати)*, *to grow into (вирости в)*, *to turn to (звернутися до)*, *to submit (скоритися)*, *to come (приходити)*, *to promise (обицяти)*, *to confess (визнавати)*, *to believe (вірувати)*, *to hear (чути)*, *to open (відкривати)*, *to look for (шукати)*, *to reborn (народитися)*, *to accept (прийняти)*, *to repent (каятися)*.

Пасивний кандидат на хрещення: *to be marked / to be sealed (бути позначеним)*, *to be anointed (бути помазаним)*, *to be washed (бути омитим)*, *to be sanctified (бути освяченим)*, *to be born (бути народженим)*, *to be delivered (бути визволеним)*, *to be received (бути прийнятим)*, *to be granted / denied (отримати / відмовити у отриманні)*.

Зазначені лексичні одиниці на позначення активних дій кандидата (секція «активний кандидат» на хрещення) номінують дії, завдяки яким кандидат проявляє активність, і, які спонукають Первинного агенса до відповіді та спричиняють появу пасивних дій (секція «пасивний кандидат на хрещення») кандидата на хрещення. Характерною особливістю номінантів першої групи (секція «активний кандидат») є їх позитивний ефект, який відсутній у другій зоні (секція «Пасивний кандидат на хрещення»). Остання також об'єднує лексичні одиниці, що демонструють напрямок, протилежний Первинному агенсу, оскільки їх семантичні характеристики виключають зворотній зв'язок, передбачений лексичними одиницями для позначення дії (секція «Пасивний кандидат на хрещення»), які спрямовані на Первинного агенса. Роль останніх є надзвичайно важливою, оскільки вони демонструють ступінь готовності кандидата на хрещення, чистоту його намірів, готовність йти лише у одному напрямку.

Наступні лексеми-субстантиви позначають засоби кандидата на хрещення в рамках мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate». Роль таких лексем дещо відрізняється від тієї, яку відіграють лексеми на позначення засобів, що використовують інші агенти ТС «Хрещення дитини». Йдеться про зміну спрямування засобів, а саме, засоби кандидата на хрещення застосовуються для отримання відповіді від Первинного агенса і їх адресованості як Первинному агенсу так і Злу для забезпечення головної мети їх використання. Тому ми пропонуємо наступний розподіл номінацій засобів кандидата на хрещення: номінації засобів спонукування: *desire (бажання)*, *faith (віра)*, *renunciation (зречення)*. У цій підгрупі дві перші лексичні одиниці описують засоби, спрямовані від кандидата на хрещення до Первинного агенса, третя – позначає засіб, що має пряме відношення до Темних сил; номінації засобів, які демонструють стани кандидата на хрещення: *dying (вмирання)*, *rising (нідняття)*, *growth (зростання)*, *birth (народження)*, *living (життя)*; номінації засобів для отримання відповіді від Первинного агенса: *life (життя)*, *remission (прощення)*, *gift of a spirit (дар Святого Духа)*.

Разом всі три групи номінацій засобів визначають еволюцію кандидата на хрещення в процесі виконання ритуалу хрещення та народження нового християнина в термінах передумов (перша група засобів), процесу (друга група засобів) та результату (третя група засобів). Тобто, дві попередні групи мають на меті одержання основних дарів, які майбутній представник англіканської конфесії отримує під час хрещення, а саме, право і можливість жити християнським життям, отримати прощення гріхів і дар Святого Духа.

Серед лексичних одиниць на позначення характеристик кандидата на хрещення ми викремлюємо дві групи: лексеми на позначення характеристик кандидата на хрещення (дій та засобів): *faithful (віруючий)*, *open (відкритий)*, *new (новий)*, що відповідно функціонують на I-му та II-му рівнях номінативного простору «Хрещення дитини» (на підготовчому етапі та під час проведення ритуалу хрещення); лексеми на позначення характеристик дій кандидата на хрещення: *valiantly (хоробро)* (I-й рівень), *against (проти)* (II-му і III-му рівнях), що позначає відношення до зла.

Мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate», особливістю якого є порівняв розміщення номінацій, демонструє свою структуру за допомогою взаємодії виокремлених сегментів різної частиномовної приналежності.

Підсумовуючи результати аналізу номінативного простору мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» зауважуємо, що організація описуваного фрагменту номінативного простору «Хрещення дитини» демонструє нетипову структуру зі строго тематичними вкрапленнями полярності, яка виявляється з одного боку у ситуативному (кандидат на хрещення → зло) і номінативному протистоянні кандидата на хрещення і зла, а з іншого – у взаємодії кандидата на хрещення і Первинного агенса зображеним за допомогою схеми:

Рисунок.1.

Принцип полярного розташування елементів мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate»

Перший випадок (протистояння) має місце на рівні типової ситуації «Хрещення дитини» і позначається як зона односторонньої дії кандидата на хрещення, направленої на Зло. В рамках номінативного простору «Хрещення дитини» згадана вище одностороння дія відображена у семантиці лексичних одиниць на позначення відповідних дій та засобів кандидата на хрещення, як сегмента мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate», що спрямовані на відповідний сектор мікро ФСП «Зло / Evil». У другому випадку, який окреслює взаємодію кандидата на хрещення та Первинного агенса (кандидат на хрещення ↔ Первинний агент) події розвиваються за допомогою взаємонаправлених дій та засобів Первинного агенса та кандидата на хрещення, що в межах номінативного простору «Хрещення дитини» позначаються відповідними лексичними одиницями, котрі входять мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» та «Первинний агент / Second Agent».

Мікро ФСП «Член конфесії / Member» в рамках функціонально-семантичного поля «ПАЦІЄНС / PATIENT» представлено порівняно негроміздким номінативним матеріалом,

що об'єднує іменники (в якості номінацій пацієнса у ролі члена конфесії та його засобів), дієслова (на позначення дії пацієнса у відповідній ролі) та прислівники (у якості характеристик дій та засобів).

Ядро субстантивної групи на позначення члена конфесії представлено лексевою *member / член*. Семами, які втілюють її основні ознаки є: а) *belonging to a group*; б) *taking part in a particular activity* (1; 2; 3; 4).

На периферії знаходяться лексеми *child (дитина)* та *witness (свідок)*, які надають певні додаткові значення особі члена конфесії. Перша демонструє диференційну ознаку, введenu семою статусу новоохрещеної дитини як одного із представників церковної громади відносно Первинного агенса: *a son or daughter of any age*, друга – містить диференційну ознаку набуття певного досвіду (або володіння інформацією, що дає право членства у певній громаді) представлену семою *a person who sees and persives a thing personally*.

Дієслівна зона мікро ФСП «Член конфесії / Member» представлена двома вимірами: активним (лексичні одиниці на позначення пацієнса у ролі члена конфесії, який виступає безпосереднім виконавцем дій) і пасивним (лексичні одиниці, на позначення дій, що виконуються іншими агентами ТС «Хрещення дитини»): 1) лексичні одиниці на позначення активного члена конфесії: *to shine (сяяти)*, *to proclaim (проголошувати)*, *to know (знати)*; 2) лексичні одиниці на позначення пасивного члена конфесії: *to be renewed (бути оновленим)*, *to be invited (бути запрошеним)*, *to be welcomed (бути прийнятим з радістю)*.

Окрім дій пацієнса в ролі члена церковної громади ми виокремлюємо дію, яка належить до маргінального шару (всієї громади): *to share (поділяти)*, що ще раз вказує на приналежність її виконавця до певної групи осіб і їх спільність.

Лексичними одиницями на позначення характеристик дій члена конфесії є номінації: *in glory (у славі)*, *in the light (у світлі)*. Виокремлені номінації позначають атрибутивні якості пацієнса після вступу до англіканської конфесії.

Результати та перспективи подальшого дослідження. В результаті проведеного дослідження ланки номінативного простору «Хрещення дитини», а саме контурного ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT» було виокремлено два номінативні сегменти у вигляді мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» та «Член конфесії / Member» (зауважуємо, що їх склад становлять сектори різної частиномовної приналежності, розміщені переважно на III-му рівні структури номінативного простору «Хрещення дитини» і застосовуються на III-му етапі (постетапі) розгортання однойменної типової ситуації). Інтерпретація ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT» є двовимірною, в залежності від етапу на якому знаходиться об'єкт хрещення, тобто пацієнс у ТС «Хрещення дитини». Першим виміром є пасивний стан об'єкта, що підтверджується наявністю в рамках мікро ФСП «Кандидат на хрещення / Candidate» відповідного дієслівного сектора з лексичними одиницями пасивного стану для позначення дій, котрі виконуються над пацієнсом та номінації виконавців зазначених дій. Другий вимір є активний стан об'єкта, представлений рамками мікро ФСП «Член конфесії / Member», що підтверджується наявністю відповідного дієслівного сектора з лексичними одиницями активного стану, а також номінацій на позначення пацієнса як виконавця зазначених дій. Окрім того, особливістю ФСП «ПАЦІЄНС / PATIENT» є його поляризоване розташування в площині номінативного простору «Хрещення дитини». Полярними елементами виступають структурні сегменти контурного ФСП «АГЕНТ / AGENT»: мікро ФСП «Первинний агент / Prime Agent» та мікро ФСП «Зло / Evil», що при перенесенні на ТС «Хрещення дитини» вказує на відповідну поляризацію позицій денотуючих агентів: Первинного агенса і Зла, як поляризаторів пацієнса. Пріоритетним для майбутніх досліджень є аналіз зв'язків між виокремленими лексичними одиницями в рамках представлених утворень.

Література

- Бондарко А. В. Принципы функциональной грамматики и вопросы аспектологии / А. В. Бондарко. – Л.: Наука, 1983. – 192 с. Борисов О. О. Мовні засоби вираження емоційного концепту страх: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі сучасної англійської художньої прози) : Дис. канд. філол. наук : 10.02.04 / Борисов Олександрович. – Житомир, 2005. – 252 с. Дунаєвська О. В. Особливості номінації первинного агенса як агента типової ситуації «Хрещення дитини» (на матеріалі англійського релігійного дискурсу) / О. В. Дунаєвська // Функціональна семантика лексичних одиниць. Теорія номінації.

Наукові записки. – Вінниця, 2013. – № 18. – С. 116 – 121. Красавський Н. А. Динамика эмоциональных концептов в немецкой и русской лингвокультурах [Электронный ресурс] : автореф. дис. ...д-ра филол. наук : 10.02.20 / Красавский Николай Алексеевич. – Волгоград, 2001. – 507 с. – Режим доступа: <http://www.vspu.ru/~axiology/libr/akd/autoref14.html> – 16.11.13 Левицкий А. Э. Функционально-семантическое поле квалификации степени проявления признака в современном английском языке: дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.04 / Левицкий Андрей Эдуардович. – Киев, 1991. – 185 с. Недайнова І. В. Номінативний простір «Ігровий вид спорту» в сучасній англійській мові: лінгвокогнітивний та лінгвокультурний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Недайнова Ірина Василівна. – Луганськ, 2004. – 233 с.

Лексикографічні джерела:

Longman Dictionary of Contemporary English. The Living Dictionary [Електронний ресурс] / Ed. by S.Bullon. – Harlow, England: Pearson Education Limited, 2003. – 1949 p. – Режим доступу: [http://www.ldoceonline.com/Macmillan English Dictionary](http://www.ldoceonline.com/Macmillan%20English%20Dictionary) [Електронний ресурс] / Ed. by M.Runder. – Oxford: Macmillan Publishers Limited, 2002. – 1689 p. – Режим доступу: <http://www.macmillandictionary.com> *New Webster's Dictionary of the English Language* [Електронний ресурс] / Ed. by E.G.Finnegan. – Delhi: Surjeet Publications, 1988. – 1824 p. – Режим доступу: <http://www.merriam-webster.com/info/commitment.htm> *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English* [Електронний ресурс] / Ed. by J.Crowther. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 1428 p. – Режим доступу: <https://oald8.oxfordlearnersdictionaries.com/>

УДК 811.111'42

ЄСИПЕНКО Н. Г.

(Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича)

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОГНІТИВНИХ СТРУКТУР В АВТОРСЬКОМУ ТЕКСТІ

Розглядається питання співвідношення когнітивних та мовних структур, визначається роль мови у відтворенні концептуальних структур у авторському художньому тексті, робляться висновки про тісний зв'язок вербалізації концепту з глибинними когнітивними конфігураціями, які опираються на вивідне знання автора, його досвід, ментальний лексикон.

Ключові слова: когнітивні структури, мовні структури, концепт, прецедентний текст, профілювання, ментальна модель

Єсипенко Н.Г. Актуализация когнитивных структур в авторском тексте. Рассматривается вопрос соотношения когнитивных и языковых структур, определяется роль языка в отображении концептуальных структур в авторском художественном тексте, делаются заключения о тесной связи вербализации концепта с глубинными когнитивными конфигурациями, которые основываются на выводном знании автора, его опыте, ментальном лексиконе.

Ключевые слова: когнитивные структуры, языковые структуры, концепт, прецедентный текст, профилирование, ментальная модель.

Yesypenko N.G. Cognitive structures actualization in the author's text. The relation between cognitive and language structures is under study. The role of language in the conceptual structures reflection in the author's text is analyzed. The conclusions are drawn of a close connection between the concept's verbalization and the deep cognitive configurations based on the author's encyclopedic knowledge, his experience and mental lexicon.

Key words: cognitive structure, language structure, concept, precedent text, concept profile, mental model.

У сучасній когнітивній науці існують різні бачення співвідношення мовних структур і структур, які називають когнітивними, тобто таких, що утворюються в процесі переробки інформації. Згідно одних поглядів, мовні структури мають виключно формальний характер, характеризуються алфавітом, граматичними правилами й потенційно підлягають семантизації. Семантизація в цьому випадку є провідником кореляції з когнітивними